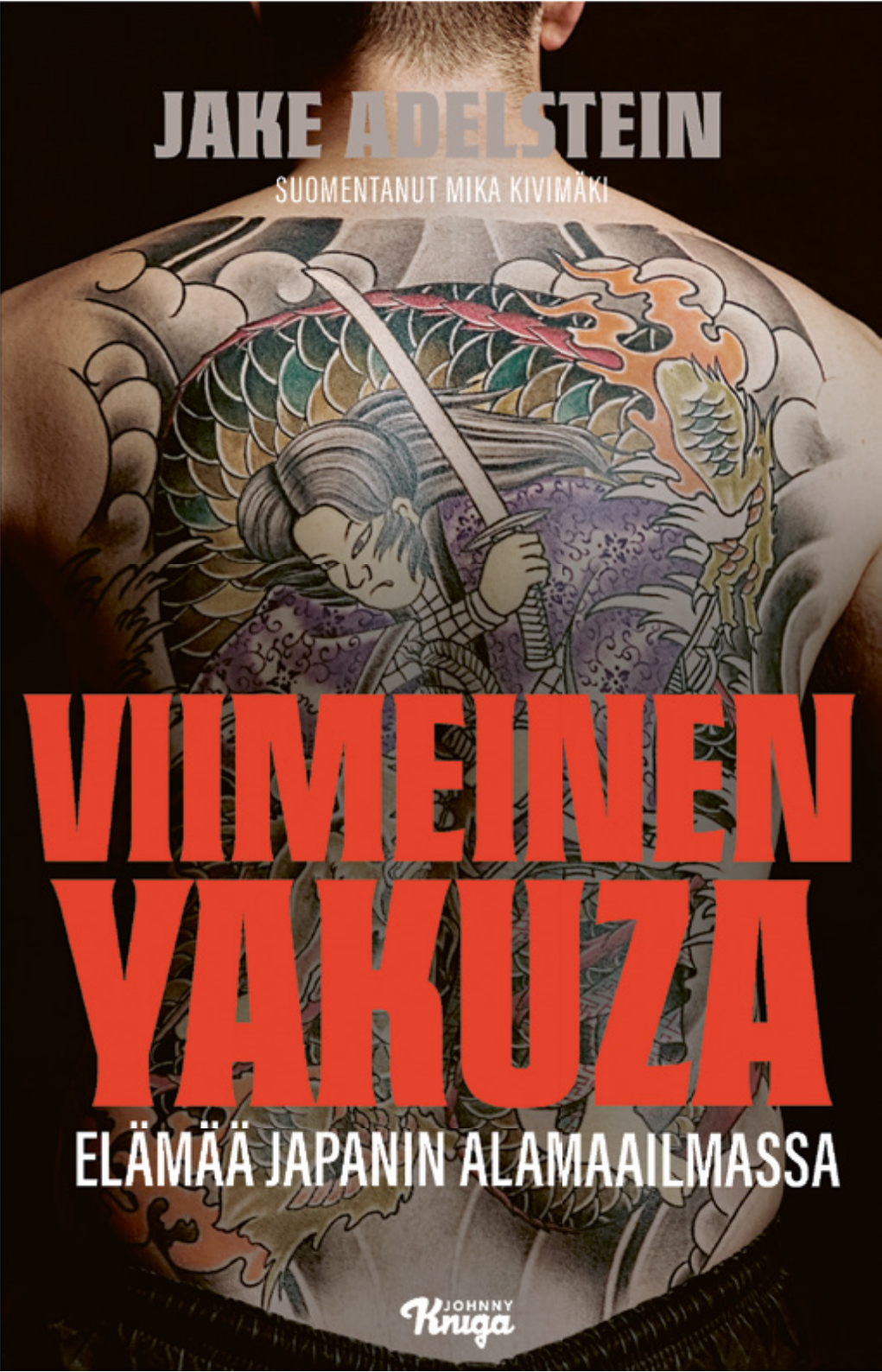

JAKE ADELSTEIN

SUOMENTANUT MIKA KIVIMÄKI

VIIMEINEN YAKUZA

ELÄMÄÄ JAPANIN ALAMAAILMASSA

JOHNNY
Kruga

Jake Adelstein

VIIMEINEN YAKUZA

ELÄMÄÄ JAPANIN ALAMAAILMASSA

Suomentanut Mika Kivimäki

Johnny Kniga
Helsinki

Ensimmäinen painos

Copyright © 2023 by Jake Adelstein
Englanninkielinen alkuteos: *The Last Yakuza*
– *Life and Death in the Japanese Underworld*
Scribe, Minneapolis, 2023

This translation published by arrangement with William Clark Associates
Suomenkielisen laitoksen © Mika Kivimäki ja Johnny Kniga 2025

Johnny Kniga
An imprint of Werner Söderström Ltd
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
ISBN: 978-952-362-197-8
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@kniga.fi

Sisällys

Tekijän huomautus	7
Aikajana	13
Päähenkilöt ja järjestöt	15
Esipuhe	19

Osa I – Ammattia oppimassa

Luku 1	Puoliksi amerikkalainen yakuza	27
Luku 2	Täysillä ohi pisteen, jolta ei ole paluuta	39
Luku 3	Suojapaikka tarjolla	54
Luku 4	Giri	74
Luku 5	Shinogi	88
Luku 6	Sikalaatikko	96
Luku 7	Takaisin shabaan	112
Luku 8	Tatuoinnit kätkevät pelon	122
Luku 9	Kuinka tienata 50 miljoonaa jeniä kourallisella jenejä ja pienellä määrällä mirriä	135
Luku 10	Professori: Susumu Ishii	148
Luku 11	Te olette olleet tuhmia poikia: ensimmäiset järjestäytyneen rikollisuuden vastaiset lait	175
Luku 12	Turistiloukku	191

Osa II – Ansiomerkit

Luku 13	Turvaudu minuun	203
Luku 14	Mr. Baseballin autonkuljettajana – kuinka olla yakuza	213
Luku 15	Kurjempi kuin kerjäläinen, parempi kuin varas	225
Luku 16	Harmageddonin valkoinen Mercedes	232
Luku 17	Kenelle soittokellot soivat?	242
Luku 18	Retkahduksia ja pelin säännöt	254
Luku 19	Kruunajaiset	260
Luku 20	Jäätelöunelmia	266
Luku 21	Kuolema hautajaisissa	274
Luku 22	Asianmukaiset tervehdykset	294
Luku 23	Uimassa haiden kanssa	304
Luku 24	”Olimme kerran uhkapelureita...”	312

Osa III – Särkynyt portti

Luku 25	Se yksi jengi heitä hallitsee	321
Luku 26	Vaivalloisia veroasioita	335
Luku 27	Yhden sormen ratkaisu	346
Luku 28	Jääkaappimies ja rehellinen yakuza	366
Luku 29	Yksi asia johtaa toiseen	376
Luku 30	Hyvästi ja tervemenoa	388
Luku 31	Kummitustaloja ja herttaista kotielämää	397
Luku 32	Hotelli Gokudo	403
Luku 33	Kun romahdus tulee, se tulee kerralla	414
Jälkinäytös		423
Jälkisanat		441
Kiitokset		445

Tekijän huomautus

Tämä kirja perustuu useiden yakuzapomojen elämään, ja sen tarkoituksena on kertoa Japanin yakuzan historia viime vuosisadan ajalta: miksi se nousi valtaan, miksi sitä siedettiin, kuinka se sai alkunsa, ja kuinka se on muuttunut ajan kuluessa. Monet tämän kirjan kirjoittamiseen osallistuneet henkilöt – mukaan lukien lakimiehet, yakuzat, poliisit, syyttäjät ja journalistit – jakoivat kanssani yksityiskohtia elämästään, suuremmassa määrin kuin heidän olisi ollut tarpeen ja joskus jopa omien etujensa vastaisesti. He kertoivat minulle hyvin tarkasti omaa henkilöhistoriaansa sekä järjestöjensä ja ystäviensä historiaa. He puhuivat kanssani tekemistään tai tutkimistaan rikoksista ja katumistaan asioista, he soivat minulle pääsyn työtään koskeviin luottamuksellisiin tietoihin, jotkut jopa luovuttivat käyttööni yksityisiä videoita, valokuviaan, kirjeitään, asiakirjojaan, faksejaan, *hamonjojaan* ja sähköpostejaan. Näin he ottivat tavattomia riskejä. Monet heistä rikkoivat järjestöjensä käytöskoodeja, joissa kiellettiin lehdistölle puhuminen ilman lupaa, ja minulle puhuessaan he mahdollisesti rikkoivat myös lakia. Jos he olisivat jääneet kiinni yhteistyöstä kanssani tai jos heidän paljastustensa täysi laajuus olisi käynyt ilmi, heitä ei olisi uhannut pelkästään työpaikan vaan myös mahdollinen hengen ja vapauden menetys.

Japani poisti vuonna 2010 kaikkien kuolemantuomion alaisen rikosten vanhenemisajan ja pidensi muiden raskaiden rikosten vanhenemisaikaa 25 vuoteen asti. Myös Japanin virkamiehiä koskevat lait ovat ankaria, ja tietojen vuotaminen saattaa johtaa rikossyytteeseen. Valtionsalaisuuksia koskeva laki, joka astui voimaan 10. joulukuuta 2014, rankaisee tietojen vuotajia aina kymmeneen vuoteen yltävällä vankeudella. Näiden lakien sanamuotojen väljyys sallii myös teoriassa toimittajien vangitsemisen aina viiteen vuoteen saakka ”tietovuotoihin yllyttämisestä”.

Kun aloin tehdä tutkimustyötä tätä kirjaa varten, rajoitussäännös ja valtionsalaisuuslaki eivät vielä edes hämmöttäneet horisontissa. Minun kannaltani olisi ollut ihanteellista käyttää pelkäämään oikeita nimiä muuttamatta tapahtumakuvauksia tai niiden aikajanaa, mutta olen yrittänyt tehdä parhaani ottaen huomioon lähteilleni koituvan riskin.

Yhteistyön vastineeksi useimmilla tiedonantajistani oli vain yksi pyyntö: etten käyttäisi heidän oikeita nimiään niin kauan kuin he elävät ja että yksityiskohtia hämärrettäisiin niin, että heidän ei tarvitsisi pelätä joutuvansa syytteeseen. Henkilöt, jotka sanoivat sallivansa oikeiden nimiensä käyttämisen, katuivat jälkeensä ja pyysivät anonyymeiksi muuttamista.

Tämän seurauksena monet kirjan nimistä on muutettu ja monet henkilökohtaiset seikat on hämärretty tai muunnettu viattomien ja vähemmän viattomien suojelemiseksi. Muutamien tapahtumien aikajana on järjestetty uudelleen, tai sitä on vääristelty sen verran, etteivät asioihin osalliset tunnista niitä liian helposti. Tätä ei ole tehty ”kerronnallisena tehokeinona”, vaan kaikkien osapuolten turvallisuuden varmistamiseksi, omani mukaan lukien. Saigo-hahmo perustuu pääasiallisesti yhden yakuzan elämään, mutta hänen henkilökohtaisia tietojaan on sekoitettu toisten tietoihin, hänen ja heidän suojelemiseksi.

Kukaan ei halua joutua tekemisiin vihastuneiden yakuzojen tai pottuuntuneiden poliisien kanssa. Lisäksi, huolimatta sellaisista puheista, että kaikki materiaali on käyttökelpoista, ellei henkilöt sano toisin keskustelun alussa, useimmat tietolähteet puhuivat kanssani hyvässä uskossa tai siinä uskossa, ettei heitä enää voitaisi pitää teoistaan rikosoikeudellisesti vastuussa. Tästä syystä olen siis päättänyt varjella heidän henkilöllisyyksiään mahdollisimman tarkasti.

Yakuzojen tutkiminen ja heistä kirjoittaminen on aina haastavaa. Ensinnäkin monet heistä ovat patologisia valehtelijoita, ja vaikka he eivät valehtelisiakaan, he koristelevat tarinoitaan suuressa määrin saadakseen itsensä tai järjestönsä näyttämään paremmalta. Oikean tiedon paikantaminen heidän kertomansa joukosta on kovaa työtä. Olen käyttänyt elämäkertoja, oikeuden pöytäkirjoja, sanomalehtien uutisartikkeleita, satojen tuntien edestä haastattelumateriaalia, yakuzafanzineja ja poliisin tutkimusaineistoa. Jos olisin akateemikko, tämä kirja pursuaisi alaviitteitä. Olen sentään onnistunut pitämään niiden määrän minimissä.

Yakuzan luonteeseen kuuluu riidan haastaminen ja sitten hyvityksen vaatiminen. Tämä on yksi heidän ensisijaisista rahanhankkimiskeinoistaan. Japaniksi sitä kutsutaan nimellä *innen wo tsukeru*. Se on yksi käytännöistä, jotka kiellettiin 1. lokakuuta 2011 valtakunnanlaajuisesti voimaan astuneissa järjestäytyneen rikollisuuden rajoittamista koskevissa säädöksissä, ja se kiellettiin myös ensimmäisissä järjestäytyneen rikollisuuden vastaisissa laeissa, jotka astuivat voimaan vuonna 1992. Alun perin näillä laeilla ei ollut juuri mitään vaikutusta.

Nykyisten ja entisten yakuzojen kanssa tekemisissä oleminen on aina kuin miinakentällä kävelemistä sen jälkeen, kun on kumonnut liian monta kupillista sakea. Ainoa kärtytisää, valehtelevaa yakuzaa pahempi asia on elämäänsä tyytymätön viihde-

journalisti, jolla on vanhaa kaunaa ja liikaa viinaa sisuksissaan. Pidän varmana, että jos tästä kirjasta tulee menestys, ainakin yksi tai kaksi entisistä puhekumppaneistani yrittää kepittää minulta rahaa. Näin yakuzat toimivat – se kuuluu heidän luonteeseensa. Jos sattuisit sanomaan ”Hyvää huomenta” väärälle yakuzalle, viidessätoissa minuutissa hän vaatisi sinulta anteeksipyyntöä, koska iloitsit hänen äitinsä kuolemasta kyseisenä aamuna – tuona niin sanottuna hyvänä huomenena – ja saisit maksaa hänelle muutamia satoja dollareita katumuksesi ja vilpittömyytesi osoituksena. Muutamia viikkoja myöhemmin joku toinen hänen kaverinsa kiristäisi sinua siksi, että olit maksanut yakuzalle, mikä on nykyään rikos. Jos sinulla olisi onnea, homma päättyisi siihen.

Tutkivana journalistina tiedän, että ongelmat kuuluvat ammatinkuvaani.

Yakuzan ammatinkuvaan taas kuuluu ongelmien aiheuttaminen.

Raportoituani kuitenkin jo kolmekymmentä vuotta Japanin järjestäytyneestä rikollisuudesta olen päättänyt ottaa tämän kirjan julkaisemiseen sisältyvät riskit, sillä minusta tuntuu, että ihmisten olisi syytä edelleen tietää Japanin yakuzan tarina ja sen viime kädessä negatiivinen vaikutus yhteiskuntaan. Jotkut yakuzat ovat noudattaneet karkeaa eettistä käytöskoodia, ja heitä pidetään alamaailman puitteissa ”ihailtavina” henkilöinä. Heitä on jäljellä enää muutamia, jos yhtäkään.

Yakuzan vaikutusvalta ja voima ovat dramaattisesti kutistuneet. Heitä oli melkein 80 000 vielä vuonna 2011, mutta kansallisen poliisilaitoksen mukaan vuonna 2021 jäljellä oli enää 24 000 tai vähemmän. Tämä luku tipahtaa 12 300:aan, jos mukaan lasetaan vain täysjäsenet. Katsotaan tilannetta miltä kannalta tahansa, alamäki on ollut jyrkkä, eikä se osoita minkäänlaisia loiventumisen merkkejä.

Yamaguchi-gumi jakaantui kahdeksi haaraksi 26. elokuuta 2015, joka oli Shinobu Tsukasan valtaistuimelle nousun kymmenes vuosipäivä. Uutta ryhmäkuntaa johti Yamaken-gumin Kunio Inoue, ja se kutsuu itseään nimellä Kobe-Yamaguchi-gumi. Eläkkeelle jäänyt gangsteri Tadamasa Goto antoi rahaa pesämunaksi. Kolmas ryhmäkunta, joka kutsuu itseään nimellä Ninkyo eli Ihmisystävällinen Yamaguchi-gumi, nousi esiin vuonna 2017. Nämä kolme ryhmittymää ovat käyneet jo monta vuotta veristä taistelua hallitsevasta asemasta, mutta Japanin hallitus tyytyy mielellään seuraamaan sivusta tätä näännytysotaa, kunhan siitä ei aiheudu siviiliuhreja.

Kobe-Yamaguchi-gumi on jo hävinnyt sodan, mutta kieltäytyy antautumasta. Yamaken-gumi irtautui heistä, ja vuonna 2022 itsenäiseksi julistautui myös Takumi-gumi, jota johti korkeasti kunnioitettu pomomies Tadashi Irie. Kobe-Yamaguchi-gumi saattaa olla jo historiaa siinä vaiheessa, kun luette tätä kirjaa.

Yakuzan sallittiin olla olemassa siihen asti, kunnes vuoden 2020 olympialaiset (jotka pidettiin vasta 2021) olivat ohi. Rikollisia salaliittoja koskeva lakiehdotus, joka olisi tehnyt heistä työttömiä, ei toteutunut lakina tavalla, joka olisi tehnyt heistä pysyvästi selvää. Täydentäviä lakeja ei todennäköisesti säädetä niin kauan kuin suurimmilla yakuzaryhmittymillä on vielä poliittista pääomaa ja muutama ostettu poliitikko taskussaan.

Jos teillä on minkäänlaisia epäilyksiä sen suhteen, onko yakuzalla enää valtaa, pääministeri Aben (kun hän oli vielä elossa) ja hänen kätyrinsä Yoshihide Suga pitämät kirsikankukkujuhlat, joihin yakuzapomot osallistuivat vähin äänin, osoitti, että he vetelivät vieläkin naruista kulissien takana. Skandaalin jälkeen hallitus päätti julistaa, että yakuzalle (”yhteiskunnan vastaiset voimat”) ei ole olemassa varsinaista määritelmää, mikä oli Japanin politiikan uusi pohjanoteeraus. Minusta on alkanut tuntua, että

ainoastaan kaksi asiaa erottaa toisistaan Japanin liberaalidemokraattisen puolueen ja yakuzan: yakuzoilla on erilaiset tunnuksset, ja joillakin yakuzoilla on kunniakäsityksiä.

Kirjoitan yakuzasta koko ajan vähemmän. En voi väittää, että tämä vaivaisi minua. Uskon, että jos kirjoitan muutaman vuoden kuluttua yakuzasta enää ollenkaan, kyse on historiasta, ei uutisista.

Minulta kysellään, onko heissä mitään hyvää. No jaa, heistä parhaimmilla voi saada arvokkaita elämänopetuksia. Jos Inagawa-kaista, erityisesti Yokosuka-ikkasta, voi oppia jotakin, niin sitten nämä viisaudet:

Korvaa sinulle osoitettu ystävällisyys.

Joka lupauksella on väliä.

Tapakoodi on hyväksi.

Valmistaudu tulemaan petetyksi, mutta älä tule petturiksi.

Tämä kirja on omistettu Valmentajalle, isälleni Eddie Adelsteinille sekä Takahiko Inouelle, yakuzapomolle ja buddhalaiselle papille, joka yritti parhaansa mukaan vakuuttaa ympärillään oleville yakuzoille, että on olemassa yksi laki, jota ei voi koskaan kiertää: karman laki.

Toivoa sopii, että asia on tosiaankin niin.

Aikajana

- 1870-luku: Japanin vanhin olemassa oleva yakuzaryhmittymä, Aizukotetsu-kai, perustetaan Kiotossa, perustajana vihainen, murhanhimoinen ja lyhytkasvuinen uhkapeluri.
- 1913: maaliskuun 28. päivä kummisetien kummisetä Kazuo Taoka syntyy.
- 1915: Japanin suurin järjestäytyneen rikollisuuden ryhmittymä, Yamaguchi-gumi, perustetaan Kobessa. Sodan jälkeen Kazuo Taokasta tulee sen kolmannen sukupolven päällikkö, mutta vasta kun on perustanut konsernin laajentaakseen ryhmän toimintaa liikemaailman puolelle.
- 1948: Inagawa-kai (siihen aikaan Inagawa-gumi) perustetaan, perustajana Kakuji Inagawa, alias Seijo Inagawa. Se on vieläkin Japanin kolmanneksi voimakkain yakuzaryhmittymä.
- 1963: Yoshio Kodama, laitaoikeistolainen, sotakeinottelija, entinen CIA:n vakooja ja yksi Japanin liberaalidemokraattisen puolueen perustajista, luo kaikkien Japanin yakuzaryhmien liittouman ja alkaa sanella käskyjä hallitukselle.
- 1964: Japanin hallitus tajuaa, että yakuzoista on tullut liian voimakkaita, ja käynnistää ensimmäisen kurinpalautuskampanjan.
- 1976: Saigo liittyy moottoripyöräjengiin, ja hänestä tulee toisen sukupolven päällikkö Inagawa-kain Yokosuka-ikkaan kuuluvassa pienessä ryhmässä.

- 1992: Yamaguchi-gumi Goto-gumin jäsenet hyökkäävät elokuvaohjaaja Juzo Itamin kimppuun hänen tehtyään filmin, jossa kannustetaan vastustamaan yakuzaa ja jossa heidät myös kuvataan ahneina pikkuroistoina.
- 1993: Ensimmäiset järjestäytyneen rikollisuuden vastaiset lait astuvat voimaan.
- 1995: Lopunaikojen kultti Aum Shinrikyo eli Korkein totuus, joka on myös yhteydessä yakuzaan, levittää hermokaasua Tokion metროon vahingoittaen yli tuhatta ihmistä.
- 2002: Saigo nousee toimeenpanevan neuvoston tasolle Inagawa-kaissa.
- 2005: Saigo pidätetään pahoinpitelystä, ja hän saa 300 000 jenin sakot.
- 2007: Kilpailevan jengin jäsen ampuu toista yakuzaa ja ottaa yhteen poliisin kanssa. Paikallispoliisi iskee Saigon järjestön kimppuun.
- 2008: Saigo erotetaan Inagawa-kaista.
- 2011: Säännökset, joissa kielletään kaikkien yakuzan jäsenten kanssa harjoitettu liiketoiminta ja heille maksaminen, astuvat voimaan maanlaajuisena. Jäsenmäärä alkaa supistua kovaa vauhtia.
- 2014: Yakuzan Buddha eli Takahiko Inoue kuolee salaperäisesti.
- 2015–2016: Yamaguchi-gumi jakaantuu kahtia. Kobe-Yamaguchi-gumi perustetaan.
- 2017: Yamaguchi-gumi ja Kobe-Yamaguchi-gumi jakautuvat, ja sen tuloksena muodostuu Ninkyo-Yamaguchi-gumi.
- 2021: Kudo-kain päämiehet tuomitaan kuolemaan alaistensa rikosten tähden – ennenkuulumattoman ankara rangaistus.
- 2022: Takumi-gumi jättää Kobe-Yamaguchi-gumin, mikä tietää käytännössä ryhmän loppua. Yamaguchi-gumi on vielä muutostilassa.

Päähenkilöt ja järjestöt

(Esiintymisjärjestyksessä)

Huomautus: Kunkin merkinnän lopussa on kirjain, joka kertoo yakuzaryhmittymän tai yhteiskunnallisen ryhmän, johon yksilö kuuluu tai johon hänet liitetään: I: Inagawa-kai, Y: Yamaguchi-gumi, S: Sumiyoshi-kai, K: Kyokuto-kai ja P: poliisi.

Yakuza

INAGAWA-KAI: Perustettu 1948. Japanin kolmanneksi suurin yakuzaryhmittymä. Alun perin pelureiden liittouma, ennen itäisen Japanin johtava yakuzaryhmittymä.

YOKOSUKA-IKKA: Ennen yksi Inagawa-kain rikollisperheen voimakkaimmista ryhmäkunnista.

MAKOTO SAIGO (ALIAS TSUNAMI): Syntynyt sodan jälkeen japanilais-amerikkalaiselle äidille. Nuorisorikollinen, moottoripyöräjengiläinen ja laitaoikeistolaisen ryhmän johtaja, nousee korkealle Inagawa-kaissa. (I)

FUJIMORI: Saigon entinen bändikaveri niiltä ajoilta, kun he soittivat yhdessä rock'n'rollia. (I)

TAKAHIKO INOUE (ALIAS BUDDHA): Susumu Ishiin entinen henkivartija ja Yokosuka-gumi-ryhmäkunnan korkeinta johtoa. Myöhemmin myös zen-buddhalainen pappi. (I)

- HIDEO HISHIYAMA: Inagawa-kain ovela alipäällikkö ja Saigon ensimmäinen *oyabun* (isähahmo). (I)
- SUSUMU ISHII: Inagawa-kain loistava toisen sukupolven päällikkö, joka johdatti ryhmänsä finanssisektorille. Kutsutaan joskus ”talousyakuzan isäksi”. (I)
- HIROSHI MIYAMOTO: Inagawa-kain toisen sukupolven päällikön Susumu Ishiin uskollinen soturi. (I)
- KAKUJI INAGAWA, TUNNETAAN MYÖS NIMELLÄ SEIJO INAGAWA: Inagawa-kain viisas perustaja, joka ansaitsi itselleen valtavasti vaikutusvaltaa ja kunnioitusta sodanjälkeisessä Japanissa. (I)
- DAISAKU HANZAWA: Saigon alainen, holtiton sekoilija, jolla oli vakava huumeongelma. (I)
- VALMENTAJA: Nobuyuki Kanazawa, entinen baseball-ammattilainen, josta tuli yakuza. Korkea johtaja Inagawa-kaissa. Hänestä tuli myöhemmin Yokosuka-ikkan päämies. (I)
- KENJI MIZOGUCHI: Yksi Saigon uskollisimmista ja luotettavimmista sutureista hänen rikollisuransa aikana. (I)
- KAZUO KAWASAKI ALIAS PURPLE: Kolmannen sukupolven päällikkö *tekiya*- eli katukauppias-yakuzaryhmässä, josta tuli osa Inagawa-kaita. Eksentrisen, yliseksuaalinen sekä Saigon isovelji yakuzan maailmassa. (I)
- SAARNAAJA: Korkea-arvoinen Inagawa-kain yakuzapomo, joka myös väitti olevansa kristitty. (I)
- YOSHIO TSUNODA: Valmentajan läheinen ystävä ja Inagawa-kain neljännen sukupolven päällikkö. (I)
- CHIIHIRO INAGAWA: Inagawa-kain, Japanin kolmanneksi suurimman järjestäytyneen rikollisperheen perustajan poika. Hän oli järjestön kolmannen sukupolven päällikkö. (I)
- JO YABE: Inagawa-kain alhaisen tason jäsen, jolla oli huumeongelma. (I)

KYOKUTO-KAI: Yakuzaryhmittymä (alun perin *tekiya*), perustettu ennen sotaa Tokiossa. Huonossa maineessa metamfetamiini-kauppojensa takia. (K)

KINBARA: Pahansisuinen Kyokuto-kain pomo, Kinbara-gumin päämies ja kilpailija Saigon alueesta. (K)

TOSEI-KAI: Enimmäkseen korealais-japanilainen yakuzaryhmittymä, joka nousi valtaan sodanjälkeisessä Tokiossa. Tunnetaan nykyään nimellä Toa-kai.

HISAYUKI MACHII ALIAS SONNI: Tosei-kain päällikkö.

SUMIYOSHI-KAI: Kanton yakuzaryhmien liittouma, Japanin toiseksi suurin yakuzajärjestö. (S)

YAMAGUCHI-GUMI: Perustettu 1915. Japanin suurin järjestäytyneen rikollisuuden ryhmittymä, johon on viitattu aseita kantavana Goldman Sachsina.

KAZUO TAOKA: Yamaguchi-gumin karismaattinen kolmannen sukupolven päällikkö. Syntynyt 28. maaliskuuta 1913 (sama syntymäpäivä kuin tämän kirjan tekijällä). (Y)

MASARU TAKUMI: Yamaguchi-gumin ylipäälliköitä, tunnettu finanssivelhona sekä vahvoista siteistään politiikan ja talouselämän mahtaviin. (Y)

Jepareita ja alan miehiä

ETSIVÄ LUCKY: Järkevä ja ovela järjestäytynyttä rikollisuutta valvo-
van osaston poliisi. (P)

JUNICHIRO KOIZUMI: Japanin entinen pääministeri, jonka isoisä oli ollut yakuza ja jolla oli ystävälliset välit Inagawa-kain kanssa. (I)

ETSIVÄ MIDORIGAWA ALIAS GREENRIVER: Sääntöjä rikkova jepari järjestäytynyttä rikollisuutta valvovalla osastolla. Hän päätyi solmimaan eräänlaisen ystävyuden Saigon kanssa. (P)

BARBAARI: Räppäri, entinen marihuanadiileri ja sittemmin Saigon ystävä. (I)

YURIKO: Saigon toinen vaimo.

TAKASHI MURAKI: Korruptoitunut poliisi Kanagawan poliisipiiristä.

Hän kepitti rahaa yakuzalta silloin, kun sille päälle sattui. (P)

AUM SHINRIKYO ELI KORKEIN TOTUUS: Lopunaikojen kultti, joka levitti hermokaasua Tokion metroon tappaen useita ihmisiä ja vahingoittaen tuhansia. He ansaitsivat rahaa toimintaansa valmistamalla metamfetamiinia ja muita huumeita ja tukkumyymällä niitä Yamaguchi-gumille, varsinkin Goto-Gumille.

SHOKO ASAHARA: Lopunaikojen kultin Aum Shinrikyon eli Korkeimman totuuden johtaja (kts. yllä).

Esipuhe

HEINÄKUU 2008

Huoneessa oli kolme henkilöä: minä, Makoto Saigo ja huvinvuoksi mukaan tullut Tomohiko Suzuki.

Saigo oli entinen yakuza, joka oli kommentanut yli 150:tä soturia ollessaan alaosaston pomona Inagawa-kaissa, Japanin kolmanneksi suurimmassa järjestäytyneen rikollisuuden ryhmittymässä.

Tomohiko Suzuki oli yksi Japanin parhaista yakuzakirjoittajista ja entinen yakuzafanilehti *Jitsuwa Bullin* päätoimittaja. Suzuki oli enemmän yakuzan näköinen kuin hänen kirjoitustensa aiheena olleet ihmiset. Hän istui lattialla, Saigo punaisella nahkasohvalla ja minä vastapäätä tuolissa. Välissämme oli pieni pyöreä pöytä, *chabu-dai*, jollainen sopii hienosti teeseremonioihin eikä ole hassumpi myöskään kahvipöytänä tai tuhkakupin alustana.

Olohuoneessa oli hiljaista. Tuntui kuin joku olisi kääntänyt äänet päältä koko maailmasta. Ilma oli koleaa kesäkuuksi. Aamusta asti oli satanut kaatamalla, ja tuuli oli navakkaa. Se kalisutti *amadoja* (ikkunan sadeluukkuja), ja kuulin, kuinka pisarat ropisivat ikkunautaa vasten. Tämän pisaroinnin tahdittaman hiljaisuuden keskelä aloin ajatella olosuhteita, joiden takia olimme täällä yhdessä.

Olin hieman hankalassa tilanteessa. Olin onnistunut suututtamaan yhden Japanin häijyimmistä rikollispomoista, Tadamasa Goton, joka oli Yamaguchi-gumin *consigliere*. Yamaguchi-gumi

on Japanin suurin rikollisryhmittymä, jolla on 39 000 jäsentä. Se, kuinka olin onnistunut suututtamaan hänet, on pitkä juttu, jonka olen kertonut toisessa yhteydessä.* Sanotaan vain, että olin kaivanut esiin kyseiseen mieheen liittyvän likaisen seikan, joka todisti hänen vaihtaneen keskinäisiä palveluksia Yhdysvaltain liittovaltion viranomaisten kanssa, henkilökohtaiseksi hyödykseen ja järjestönsä vahingoksi.

Toistaiseksi sain suojelua Suur-Tokion poliisilaitokselta, lukuun ottamatta yhtä korruptoitunutta kyttää, joka teki töitä Gotolle. Minulla oli sanaton liittouma yhden Yamaguchi-gumin jäsenen kanssa. Minusta ei tuntunut, että vaaka oli kallellaan minun hyväkseni. Siitä huolimatta minulla oli ässä hihassa – minun pitäisi vain pysyä hengissä niin kauan, että ehtisin lyödä sen pöytään.

Minun pitäisi kirjoittaa artikkeli, jolla saisin Goton niskoiltani. Kunhan tarina saataisiin julkaistua, minusta tulisi paljon hankalampi maalitaulu.

Olin ollut jumissa Japanissa jo kaksi kuukautta yrittäen selvittää keinoa, jolla saisin tarinani julkiseksi. En halunnut Goton seuraavan minua kotiin Yhdysvaltoihin käyttämään sikäläisiä yhteyksiään hoidellakseen minut – ja mahdollisesti myös vaimoni ja kaksi lastani.

Rehellisesti sanottuna minä tavallaan toivoin, että jos saisin tarinan kirjoitettua, hänen oma väkensä tappaisi hänet. Se vaikutti järkeenkäyvältä veikkaukselta. Kukaan ei pidä vasikasta, ei varsinkaan yakuza. Japanissa vasikoista puhutaan koirina. Joka tapauksessa yakuza suhtautui penseästi siihen, että joku heidän omistaan oli yhteistyössä lainvalvojien kanssa.

Otin yhteyttä Suzukiin, sillä hän jos kukaan voisi auttaa minua saamaan tarinan painettua kaikkine yksityiskohtineen.

Tarvitsin häntä myös päästäkseni kosketukseen Saigon kanssa, jonka molemmat tunsimme. Tiesin, että viime vuosina Saigolla ei ollut mennyt hyvin – hän oli joko lähtenyt itse Inagawa-kaista, tai sitten hänet oli potkittu porukasta. En osannut sanoa, mitä oli tapahtunut. Sen minä tiesin, että hän etsi töitä ja että hänellä oli vuoden vanha poika. Minä tarvitsin henkivartijaa ja halusin palkata hänet suojakseni.

Ennen kuin pyysin Saigoa tekemään töitä puolestani tai kanssani halusin olla täydellisen varma, että voisin luottaa häneen. Olin tuntenut hänet pintapuolisesti jo monta vuotta. Hänen lempinimensä oli Tsunami. Häntä kutsuttiin Tsunamiksi siksi, että hän oli kuin pysäyttämätön luonnonvoima, hillitön ja väkivaltainen, eikä kukaan osannut ennustaa, milloin hän tulisi käynnistämään tuhotulvansa. Alamaailmassa ketään ei kuitenkaan tunneta täysin. Asiat nyt vain ovat niin.

Otin yhteyttä ainoaan mieheen, johon luotin edes tavallaan. Häntä ei ollut helppo saada kiinni. Minun piti mennä puhelin-automaatille ja soittaa sieltä yhteen hänen peiteyhtiöistään, jättää viesti, odottaa viestin päätymistä hänelle ja vastata sitten puhelimeen, kun se soi. Häinkin soittaisi yleisöpuhelimesta ja, kiitos japanilaisen teknologian ihmeiden, puhelimeni ei paljastaisi sen enempää, kun hän soitti.

”Ahaa, Saigo. Minä tunsin hänet hyvin. Hän on erään oman miehemme *kyodai* [käytännöllisesti katsoen veli] – vaikka ei kuitenkaan kuulu ryhmittymääni. Hänen *oyabuninsa* on rehti kaveri. Hän itse on samanlainen.”

Kuulosti täydelliseltä. Mutta ”neuvonantajallani” oli kuitenkin varoituksen sana sanottavanaan.

”Hän on hyvin itsepäinen. Ei kuuntele järkipuhetta, ja kun hän päättää olevansa oikeassa ja menettää malttinsa, hän polkee kaiken tieltään.”

Minusta tämä kuulosti hienolta. Jos Saigo oli tosiaan myrskyn ruumiillistuma, se tekisi hänestä mini-Raijinin, japanilaisen ukkosen ja salamoiden jumalan. Se tuntuisi paremmalta kuin itsensä tunteminen tangeriiniksi, joka on asetettu buddhalaiselle vainajien alttarille.

Saigo oli tullut Suzukin kotiin mustassa puvussa, joka oli nähnyt parempiakin päiviä; sikäli kun osasin päätellä, se oli hautajaispuku. Hän oli hirmuisen iso japanilaiseksi mieheksi, hiukset oli suittu taakse, ja tatuoinnit pilkistelivät valkoisehkon kauluspaidan kalvosinten alta. Hän oli vaitelias ja kohtelias. Hänen silmänsä näyttivät kuoppiinsa vajonneilta, ikään kuin silmäkuopat olisi isketty pysyvästi sisään, mutta hänestä uhkui raakaa voimaa, vaikka hän olikin jo melkein viisikymppinen.

Pyysin Saigoa suojelemaan minua ja otin laukustani karkean luonnoksen tarinastani piittaamatta Suzukin kaikkea muuta kuin hienovaraisista vihjauksista panna se takaisin heti paikalla. Saigo luki sitä pitkään tutkiskellen tekstiä sana sanalta, koskettaen sormenpäällään joka kirjoitusmerkkiä ikään kuin se olisi ollut sokeainkirjoitusta.

Käärme tuntee matelijoiden tavat. *Ja no michi wa hebi.*

Tämä on yksi suosikkisananlaskuistani Japanissa. Se tarkoittaa samaa kuin vastineensa ”Taistele tulta vastaan tulella”. Ajattelin, että paras tapa hoitaa tämä ongelma Goto-gumin kanssa olisi toisen yakuzan palkkaaminen – jopa vastakkaisen leirin entisen yakuzan. Siitä ei olisi ainakaan vahinkoa, ja se saattaisi olla jopa hyödyllistä.

Tärkein kysymys kuului nyt: huolisiko Saigo tarjotun työn.

Hän laski käsikirjoituksen kädestään ja katsoi minua silmiin.

”Minusta sinulla on vakava ongelma. Toivottavasti olet tajunnut sen itsekin. Olet suututtanut Goto Tadamasan. Annahan kun kerron sinulle jotakin: minä tunnen Goton. Hän ei ole niin kuin toiset yakuzat.”

”Millä tavalla hän on erilainen?” minä kysyin.

”Hän on kusipää, ylimielinen, kaksinaamainen kusipää. Hän oli ennen yksi meistä, Inagawa-kain jäsen, mutta loikkasi Yamaguchi-gumiin. Minä tunnen hänet.”

Saigo otti matkapuhelimensa, avasi sen ja rullasi hakemistoa. Siinä se oli: Goto Tadamasa ja hänen puhelinnumeronsa.

Goto tappoi ihmisiä tai ainakin tapatti heitä – tavallisia ihmisiä, siviilejä – eikä epäröinyt vähääkään. ”Yakuzan ei pitäisi toimia siten”, Saigo sanoi.

”*Katagi ni meiwaku o kakenai*” (”Älä aiheuta harmia tavallisille ihmisille”). Tämä oli aiemmin sääntö. Goto pääsi nykyiseen asemaansa ja haali kokoon omaisuutensa siksi, ettei hän koskaan välittänyt siitä säännöstä. Ehkä hän määrittä samalla yakuzan tulevaisuuden. Nykyään kaikki näytti olevan kiinni rahasta.

”Jake-san, kuinka arvokas tämä tarina on sinulle? On näet iso mahdollisuus, että ennen kuin ehdit julkaista sitä, tai jopa sen jälkeen, minut tapetaan sinua suojellessani, ja sitten Goto tappaa sinut.”

Olin harkinnut vain häipyväni helvettiin Japanista, mutta silloin saisin aina vilkuilla selkäni taakse. Asiaan liittyi muutakin. Kyse ei ollut enää pelkästään tarinasta. Tästä oli tullut henkilökohtaista. Ehkä se oli verikostoa. Epäroin sanoa ääneen sellaista melodramaattista sontaa, mutta en löytänyt parempiakaan sanoja.

”Se on yhtä arvokas kuin koko elämäni.”

”Jaaha”, Saigo sanoi sanojaan venytellen. ”Kai se on sitten minunkin elämäni arvoinen.”

Tämän sanottuaan hän suostui henkivartijakseni. Hän oli valmis riskeeraamaan henkensä puolestani – mutta hän halusi tietää, olinko halukas tekemään vastineeksi saman hänen puolestaan. Sillä ei olisi ollut väliä, mitä tarjosin vastineeksi. Hän oli jo tehnyt päätöksensä. Minulle esitetty kysymys oli pelkkä muodollisuus.

”Mitä haluaisit, että tekisin?” minä kysyin.

”Anna minun miettiä hetki, mitä haluan”, hän sanoi lähes kuiskaten.

Hän sytytti savukkeensa, Short Hopen, veti henkoset ja sulki silmänsä syvissä ajatuksissa. Hänen valtavat kouransa saivat savukkeen näyttämään tulitikun kokoiselta. Hän piteli savuketta niin, ettei ollut helppo huomata pikkusormesta puuttuvaa kahta niveltä.

Oikeastaan ”puuttuvaa” on väärä sana. Sain kuulla myöhemmin, että hän oli amputoinut ne itse yakuzan perinteisenä katumuksen osoituksena. En tiennyt, miksi hän oli tehnyt niin, enkä taatusti aikonut kysyä sitä. En ainakaan tänään.

Hän istuutui takaisin sohvalle, ja näin hänen kasvonsa äskeistä paremmin. Hänellä oli sänkitukka ja parta, jota täplittivät harmaat karvat. Silmien lisäksi hänen poskensäkin olivat kuopalla, ja iho oli sairaalloisen harmahtava. Hän näytti elävältä ruumiilta. Se ei olisi paha asia, ajattelin. Zombia ei voi tappaa: he käyvät päälle hellittämättä. Hänestä tulisi täydellinen henkivartija.

”Kun kaikki on valmista, sinä kirjoitat minun elämäkertani. Olen ylpeä, että olen saanut olla yakuzaa, ja haluan oman poikani tietävän, kuka olin ja mitä tein. En usko eläväni niin kauan, että saisin nähdä hänen kasvavan aikuiseksi.”

Epäroin. Tarvitsin hänet henkivartijakseni, mutta minulla ei ollut haluja ryhtyä yakuzan huutosakinjohtajaksi. Se ei olisi sen arvoista.

”Minä en aio kirjoittaa mitään, jossa ihannoidaan yakuzaa”, sainoin. ”Jos kirjoittaisin elämäkertasi, siinä pitäisi olla mukana kaikki.”

Hänen vastauksensa yllätti minut.

”En odota mitään sen vähempää.”

Ja niin elämämme oli sidottu yhteen, mutta saisin tietää Saigon todelliset syyt tämän työn vastaanottamiseen vasta paljon myöhemmin.

Tositarina kunnian kulttuuriin perustuvasta perinteikkäästä, rikollisesta elämäntavasta.

Makoto Saigo on hyvä soittamaan kitaraa ja joutumaan tappeluihin. Kun unelma rocktähteydestä jää toteutumatta, hän kääntyy yakuzan puoleen – järjestön, jossa voi nousta alimmalta tasolta huipulle pelkällä uskollisuudella, armottomalla voimalla ja suorituskyvillä.

Yakuzan toimintatavat ovat hurjia, ja mielipide-erot voivat johtaa hengenvaarallisiin yhteenottoihin. Yksi virheliike voi maksaa hengen – tai vähintäänkin sormen.

Saigo tempautuu keskelle kostojen, kaunojen ja skandaalien aikakautta, joka määrittää yakuzan tulevaisuuden.

Jake Adelstein (s. 1969) on yhdysvaltalainen tutkiva toimittaja, joka on asunut ja työskennellyt Japanissa opiskeluajoistaan lähtien. Hän ei ikinä aikonut kirjoittaa Japanin alamaailmasta, mutta tässä sitä ollaan. Adelsteinin *Tokyo Vice* -kirjasta on tehty samanniminen HBO:n menestysarja.

JOHNNY <i>Kniga</i>	
www.johnnykniga.fi	30.16 978-952-362-197-8